

บทที่ 4

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทำเลที่ตั้งของผู้ประกอบการ โรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรในจังหวัดนครราชสีมา

การศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทำเลที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรของผู้ประกอบการในจังหวัดนครราชสีมาครั้งนี้ ได้มุ่งศึกษาถึงพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกปัจจัยต่างๆของผู้ประกอบการแต่ละแห่ง โดยได้ใช้แนวคิดทำเลที่ตั้งอุตสาหกรรมแบบคลาสสิกและคลาสสิกใหม่ของ Weber, Losch รวมทั้งของ Smith (1981) และการปรับปรุงแนวคิดทฤษฎีจากนักภูมิศาสตร์หลายท่านเพื่อเป็นกรอบในการวิเคราะห์ รวมทั้งแนวคิดของ Pred (1967) ที่ได้รวมเอาแนวคิดด้านการแสวงหาผลกำไรและแนวคิดด้านเงื่อนไขของบุคคลเข้าด้วยกัน เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาในแนวทางภูมิศาสตร์จึงได้มุ่งการวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดด้านภูมิศาสตร์เป็นหลัก

ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทำเลที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรแต่ละประเภทในจังหวัดนครราชสีมา การตัดสินใจของผู้ประกอบการแต่ละประเภทของอุตสาหกรรมก็จะมี ความแตกต่างกันออกไป ในการวิเคราะห์ในส่วนนี้ได้ใช้การวิเคราะห์แต้มคะแนน (Point Score Analysis) โดยการให้แต้มคะแนนตามตัวแปรที่กำหนด แล้วนำแต้มคะแนนที่ได้ไปหาค่าสัมประสิทธิ์ของความสอดคล้องโดยให้ค่าระดับความสำคัญที่ 0.05 ซึ่งปัจจัยที่นำมาวิเคราะห์ครั้งนี้มีทั้งปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและปัจจัยที่ไม่ใช่ทางด้านเศรษฐกิจ โดยในการวิเคราะห์ จะได้ทำการวิเคราะห์แต่ละประเภทตามขนาดของโรงงานและคู่มือการตั้งอยู่ในเขตเมืองหรือนอกเขตเมือง ซึ่งจะได้แยกวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

4.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทำเลที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารสำเร็จรูป จากสัตว์

ก่อนอื่นผู้ศึกษาขออธิบายถึงความหมายของโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารสำเร็จรูปจากสัตว์ ตามความหมายที่กระทรวงอุตสาหกรรมกำหนด จะอยู่ในประเภท 4(3) หมายถึงการทำผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูปจากเนื้อสัตว์ มันสัตว์ หนังสัตว์ หรือสารสกัดจากอาหารสัตว์ ให้บริสุทธิ์ ซึ่งอุตสาหกรรมดังกล่าวในจังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ การทำกุนเชียง หมูยอ หมูหยอง แหนม หมูแผ่น แคมหมู ไส้กรอก ลูกชิ้น เป็นต้น

จากการศึกษาจำนวนผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารสำเร็จรูปจากสัตว์ จำนวน 20 แห่ง เมื่อนำผลการศึกษามาวิเคราะห์ตามตาราง 4.1 พบว่าปัจจัยที่กลุ่มผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารสำเร็จรูปจากสัตว์ให้ความสำคัญมากที่สุดสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

4.1.1 ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ

ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทำเลที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมแตกต่างกันออกไปตามตำแหน่งที่ตั้งที่อยู่ในหรือนอกเขตเมือง รวมทั้งขนาดและอายุของโรงงานดังกล่าวด้วย ซึ่งจะแยกทำการวิเคราะห์เพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างต่อไปนี้

1) โรงงานในเขตเมือง ในการศึกษาวิเคราะห์ครั้งนี้ได้นำเอาเขตเทศบาลเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ ซึ่งจากการศึกษาพบว่าโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารสำเร็จรูปตั้งอยู่ในเขตเทศบาลนครราชสีมา 8 แห่ง เขตเทศบาลปากช่อง 7 แห่ง ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทำเลที่ตั้งของผู้ประกอบการแต่ละแห่งได้แก่

1.1) ปัจจัยด้านการตลาด ไม่ว่าจะเป็นตลาดรับซื้อรวมถึงราคาของผลิตภัณฑ์จากการวิเคราะห์ได้คะแนนมีคะแนน 80 คะแนนจากการให้สัมภาษณ์ผู้ประกอบการ 20 แห่ง เนื่องจากว่าตลาดเป็นปัจจัยที่กำหนดการอยู่รอดและความมั่นคงของโรงงาน และอุตสาหกรรมอาหารสำเร็จรูป เป็นอุตสาหกรรมที่เน้นเสีย ใ้ได้ง่าย จึงทำให้โรงงานต้องพึ่งพาตลาดและต้องตั้งอยู่ใกล้แหล่งตลาด ในการที่ผู้ประกอบการตั้งโรงงานอยู่ใกล้ตลาด ทำให้เป็นการลดความเสี่ยงและความไม่แน่นอนที่จะเกิดขึ้นด้วย ถึงแม้ต้องมีการลงทุนสูงในด้านราคาที่ดินและต้นทุนต่างๆในการผลิต แต่ผลประโยชน์ที่ได้รับจะคุ้มค่ากว่าการให้ความสำคัญกับปัจจัยทางด้านการตลาดของโรงงานในเขตเมือง โรงงานเก่าได้แก่โรงงานที่มีอายุการผลิตเกินกว่า 10 ปีขึ้นไป เช่น โรงงานเดี๋ยงเฮียง น่าง่วน สามไทย(วิภา) กุนเชียงนายแก้วและตั้งอยู่เชิง จะมีความผูกพันกับตลาดมาก โดยเฉพาะตลาดในท้องถิ่น โดยโรงงานจะมีร้านจำหน่ายสินค้าบริเวณหน้าโรงงานเองและบริเวณแหล่งตลาดจตุรรมนักร้องที่ขั้วที่สำคัญ เช่น บริเวณหน้าอนุสาวรีย์ท่าน้าวสุรนารี ซึ่งผู้บริโภคในท้องถิ่นเองหรือนักท่องเที่ยวต่างก็คิดในผลิตภัณฑ์ของโรงงานดั้งเดิมมากกว่าโรงงานใหม่ อย่างไรก็ตามกลุ่มโรงงานใหม่เองก็มีความผูกพันกับตลาดในท้องถิ่นไม่น้อยกว่าโรงงานเก่า เช่น โรงงานบิงหงเฮียง ชัยวิสิทธิ์ วัฒนจิตพงษ์ เป็นต้น

เมื่อเปรียบเทียบถึงในด้านขนาดของโรงงานพบว่า ขนาดของโรงงานในกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตอาหารสำเร็จรูปจากสัตว์นี้ เป็นโรงงานขนาดเล็กและขนาดกลาง มีจำนวนคนงาน

ไม่ถึง 100 คน และจากการศึกษาโรงงานทุกแห่งไม่ว่าขนาดเล็กและขนาดกลาง จะให้ความสำคัญกับปัจจัยทางด้านการตลาดเท่าๆกัน

1.2) การขนส่งและอัตราขนส่ง ในการวิเคราะห์แคมะแนมมีจำนวน 76 คะแนน ปัจจัยด้านการขนส่งนี้จะให้ความสำคัญในส่วนที่โรงงานต้องตั้งอยู่ใกล้เส้นทางคมนาคมด้วย เนื่องจากจะอำนวยความสะดวกสบายในหลายๆ ด้าน โดยเฉพาะการขนส่งผลิตภัณฑ์ทันตามเวลา การที่เส้นทางอยู่ใกล้แหล่งตลาดทำให้สะดวกต่อการมองเห็นของลูกค้า ซึ่งจากการศึกษาพบว่าโรงงานที่ตั้งอยู่ใกล้เส้นทางคมนาคมจะได้เปรียบกว่าโรงงานที่อยู่ไกลเส้นทางคมนาคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งความใกล้เส้นทางสายหลักของเมืองจะทำให้ได้รับความสะดวกมากขึ้น ปัจจัยด้านการขนส่งจึงเป็นอีกปัจจัยที่ผู้ประกอบการให้ความสำคัญ เพราะจะทำให้เป็นการลดต้นทุนการขนส่งได้อีกวิธีหนึ่ง ปัจจัยทางด้านการขนส่งนี้ส่วนมากโรงงานทุกโรงงานไม่ว่าจะเป็นโรงงานเก่าหรือโรงงานใหม่ ขนาดเล็กหรือขนาดกลาง ส่วนใหญ่จะดำเนินกิจกรรมด้านการตลาดควบคู่กับการผลิต ดังนั้นการอยู่ใกล้เส้นทางคมนาคมจึงเป็นลักษณะของพื้นที่ที่ได้รับเลือกเพราะจะมีความได้เปรียบทางด้านตลาด

จากการศึกษาปัจจัยด้านการขนส่งส่วนใหญ่โรงงานจะมีทำเลที่ตั้งติดกับถนนสายหลักของเมืองได้แก่ ถนนมิตรภาพ ถนนท้าวสุระ ถนนสุนารายณ์ ถนนมุขมนตรี ถนนสืบศิริ

1.3) ปัจจัยด้านวัตถุดิบ มีคะแนนรวมจากการวิเคราะห์แคมะแนม 63 คะแนนซึ่งเป็นปัจจัยที่ผู้ประกอบการให้ความสำคัญเป็นลำดับที่ 3 วัตถุดิบเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่จะนำมาใช้ในกระบวนการผลิตซึ่งในส่วนของวัตถุดิบนี้ ในพื้นที่ของจังหวัดนครราชสีมาเป็นพื้นที่ที่ทำการเลี้ยงสุกร ไก่ เป็นจำนวนมากที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่แล้ว ปัจจัยด้านวัตถุดิบส่วนมากจึงใช้ในจังหวัดประมาณร้อยละ 80 และอีกร้อยละ 20 จะได้จากจังหวัดใกล้เคียง เช่น สุรินทร์ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ และตลาดกลางที่กรุงเทพฯ โดยทางโรงงานจะมีฝ่ายจัดซื้อวัตถุดิบโดยเฉพาะโรงงานขนาดกลางและใหญ่ ถ้าหากเป็นโรงงานขนาดเล็กก็จะทำการติดต่อรับซื้อเหมาจากโรงงานฆ่าสัตว์ หรือถ้าเป็นโรงงานขนาดใหญ่ก็จะมีส่วนที่ทำการฆ่าเองเพื่อเป็นการลดต้นทุนอีกด้านหนึ่ง เนื่องจากวัตถุดิบเป็นส่วนสำคัญต่อกระบวนการผลิต

1.4) ปัจจัยด้านแรงงานและค่าจ้างมีคะแนนรวมจากการวิเคราะห์แคมะแนม 62 คะแนน แรงงานนอกจากจะเป็นปัจจัยที่ผู้ประกอบการคำนึงถึงในการจัดตั้งโรงงานแล้วยังเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทำเลที่ตั้งด้วยแต่สำหรับอุตสาหกรรมผลิตอาหารสำเร็จรูปจะให้ความสำคัญของปัจจัยด้านแรงงานรองลงมา เนื่องจากว่าเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่จำ

เป็นต้องใช้แรงงานจำนวนมากนัก จึงเป็นส่วนที่สามารถหาได้ง่ายและแรงงานส่วนมากจะเป็นแรงงานในท้องถิ่นจากอำเภอต่างๆในจังหวัดนครราชสีมาเอง โดยเฉพาะโรงงานขนาดเล็กจะใช้แรงงานในครัวเรือนและแรงงานซึ่งมีจำนวนไม่เกิน 10 คน ในส่วนของโรงงานขนาดใหญ่มีการจ้างแรงงานจากต่างถิ่นด้วย เช่น โรงงานเคียหีเอียง ปิงหีเอียง แรงงานบางส่วนเหล่านี้มาจาก จังหวัดชัยภูมิ ร้อยเอ็ด บุรีรัมย์ สุรินทร์ เป็นต้น

2) ปัจจัยที่ไม่ใช่ทางด้านเศรษฐกิจ

จากการศึกษาผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมด 20 แห่ง พบว่าทำให้ความสำคัญกับปัจจัยที่ไม่ใช่ทางด้านเศรษฐกิจจะน้อยกว่าทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งปัจจัยที่ไม่ใช่ทางด้านเศรษฐกิจนี้ Weber (1969) ได้ให้ความเห็นว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าทางด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากว่าในการตัดสินใจเลือกทำเลที่ตั้งไม่ได้ทำการเลือกโดยที่มีผลประโยชน์สูงสุดทางด้านเศรษฐกิจเสมอไป แต่ยังมีการพิจารณาถึงความสำคัญทางด้านสังคมและสภาพแวดล้อมด้วย (Lever, 1985) ปัจจัยที่ไม่ใช่ทางด้านเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทำเลที่ตั้ง โรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารสำเร็จรูปในจังหวัดนครราชสีมา ได้แก่

2.1) แหล่งที่อยู่อาศัยซึ่งจะเป็นส่วนของความพอใจในพื้นที่และความรู้สึกปลอดภัยในพื้นที่ มีคะแนนรวมจากการวิเคราะห์ได้คะแนน 57 คะแนนซึ่งจะเป็นการเรียงลำดับต่อจากปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากผู้ประกอบการส่วนใหญ่เห็นว่าการเลือกที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมโดยใช้แหล่งที่อยู่อาศัยของผู้ประกอบการเองเป็นที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมนั้นจะไม่เกี่ยวกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ แต่ก็มีอิทธิพลสูงต่อการตัดสินใจเพราะผู้ประกอบการอุตสาหกรรมผลิตอาหารส่วนใหญ่จะเป็นคนในท้องถิ่น ซึ่งสาเหตุที่แหล่งที่อยู่อาศัยได้ถูกเลือกให้เป็นที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมนั้นทั้งๆที่บางพื้นที่ไม่มีความเหมาะสมจึงต้องมีการปรับสภาพแวดล้อมใหม่ เนื่องจากว่าในการประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมแต่ละประเภทนั้นจะต้องมีกฎหมายสิ่งแวดล้อมควบคุมอยู่ แต่ก็มีด้านดีที่ว่า เป็นการประหยัดต้นทุนในด้านการซื้อที่ดินราคาแพง ถึงแม้ว่าจะต้องมีค่าใช้จ่ายในส่วนของการปรับสภาพแวดล้อมสูง แต่เมื่อคำนวณดูแล้วจะมีต้นทุนที่ต่ำกว่าในส่วนของการซื้อที่ดิน และจากการศึกษาพบว่าผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารสำเร็จรูปจะใช้ที่อยู่อาศัยของตนเองในการจัดตั้งโรงงานทั้งหมด 20 แห่งที่ทำการศึกษา เนื่องจากการประกอบการอุตสาหกรรมผลิตอาหารสำเร็จรูปดังกล่าว แรกเริ่มของการดำเนินการส่วนมากเป็นการดำเนินการในลักษณะอุตสาหกรรมในครัวเรือนใช้แรงงานเฉพาะที่มีอยู่ และดำเนินการภายในที่อยู่อาศัย และต่อมาเมื่อมีการขยายการผลิตระบบโรงงานก็ได้ปรับสภาพแวดล้อมภายในบริเวณ

ที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมกับอุตสาหกรรมโดยมีการสร้างอาคารเพื่อการผลิตเพิ่มขึ้นภายในบริเวณที่อยู่อาศัยของผู้ประกอบการเอง ดังนั้นทั้งโรงงานเก่าและใหม่ ขนาดเล็กและขนาดกลางจะเลือกแหล่งที่อยู่อาศัย มาปรับให้เป็นโรงงานอุตสาหกรรม

2.2) ความสามารถในการใช้สารนิเทศและการรับรู้ข่าวสารข้อมูล จากตาราง 4.1 มีคะแนนรวม 56 คะแนนจัดอยู่ในลำดับที่ 2 ที่ผู้ประกอบการให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยที่ไม่ใช่ทางด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านนี้ถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญรองลงมาที่ผู้ประกอบการท่านให้ความสำคัญซึ่งจะสัมพันธ์กับปัจจัยต่างๆที่ได้กล่าวมาเนื่องจากว่าผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแต่ละคนคิดว่าพื้นที่ที่ผู้ประกอบการอาศัยอยู่นั้นเป็นแหล่งสารสนเทศที่ดีและสามารถใช้ได้ดี เพราะมีความเชื่อถือดีในด้านพื้นที่

2.3) การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ ส่วนนี้ก็เป็นปัจจัยที่สำคัญ เนื่องจากมีการแข่งขันระหว่างโรงงานจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาด้านผลิตภัณฑ์ใหม่ๆเข้ามาอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นด้านรสชาติ,รูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ ให้อร่อยและมีคุณภาพดีตลอด ในด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์โรงงานขนาดกลางและใหญ่ จะมีความหลากหลายของผลิตภัณฑ์มากกว่าโรงงานขนาดเล็ก เช่น เดียฮีเฮียง สามไทย(วิภา) วัฒนจิตพงษ์และปิงฮีเฮียง ผลิตภัณฑ์ที่สำคัญของแต่ละโรงงานได้แก่ หมูยอ หมูแผ่น หมูหวาน หมูหยอง หมูทอด และไส้กรอก

2) โรงงานนอกเขตเมือง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทำเลที่ตั้งผู้ประกอบการอุตสาหกรรมผลิตอาหารสำเร็จรูปทั้งปัจจัยทางเศรษฐกิจและไม่เกี่ยวกับทางด้านการเศรษฐกิจจะมีความสอดคล้องกับโรงงานในเขตเมืองที่ให้ความสำคัญกับปัจจัยทางด้านการตลาดเป็นหลัก และโรงงานตั้งอยู่ตามแหล่งที่อยู่อาศัยของผู้ประกอบการเอง คือผู้ประกอบการจะมีความรู้สึกพอใจและมีความรู้สึกปลอดภัยในพื้นที่มากกว่าจะตั้งโรงงานนอกเขตพักอาศัยนั่นเอง

ผลจากการศึกษาพบว่าโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารสำเร็จรูปที่ตั้งอยู่นอกเขตเมือง มี 6 แห่ง ได้แก่โรงงานลูกชิ้นอินทรีย์ กุนเชียงเฉลิมศรี สะกั๊มจึงเฮียง ชัยวิสิทธิ์และ 505 โภคภัณฑ์ เป็นโรงงานขนาดกลางที่มีจำนวนคนงาน 48 คนขึ้นไปแต่ไม่ถึง 100 คน ผลิตภัณฑ์ที่สำคัญก็รูปแบบเหมือนกับโรงงานในเขตเมือง

สำหรับการพิจารณาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทำเลที่ตั้งของผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารสำเร็จรูปนั้นพบว่าการคำนึงถึงปัจจัยทางด้านการตลาดเป็นหลัก และเมื่อพิจารณาถึงวิธีการตลาดของโรงงานอุตสาหกรรมดังกล่าวแล้ว (ภาพที่ 4.1) จะสามารถเห็นถึงความสัมพันธ์ทางการตลาดของโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารสำเร็จรูป

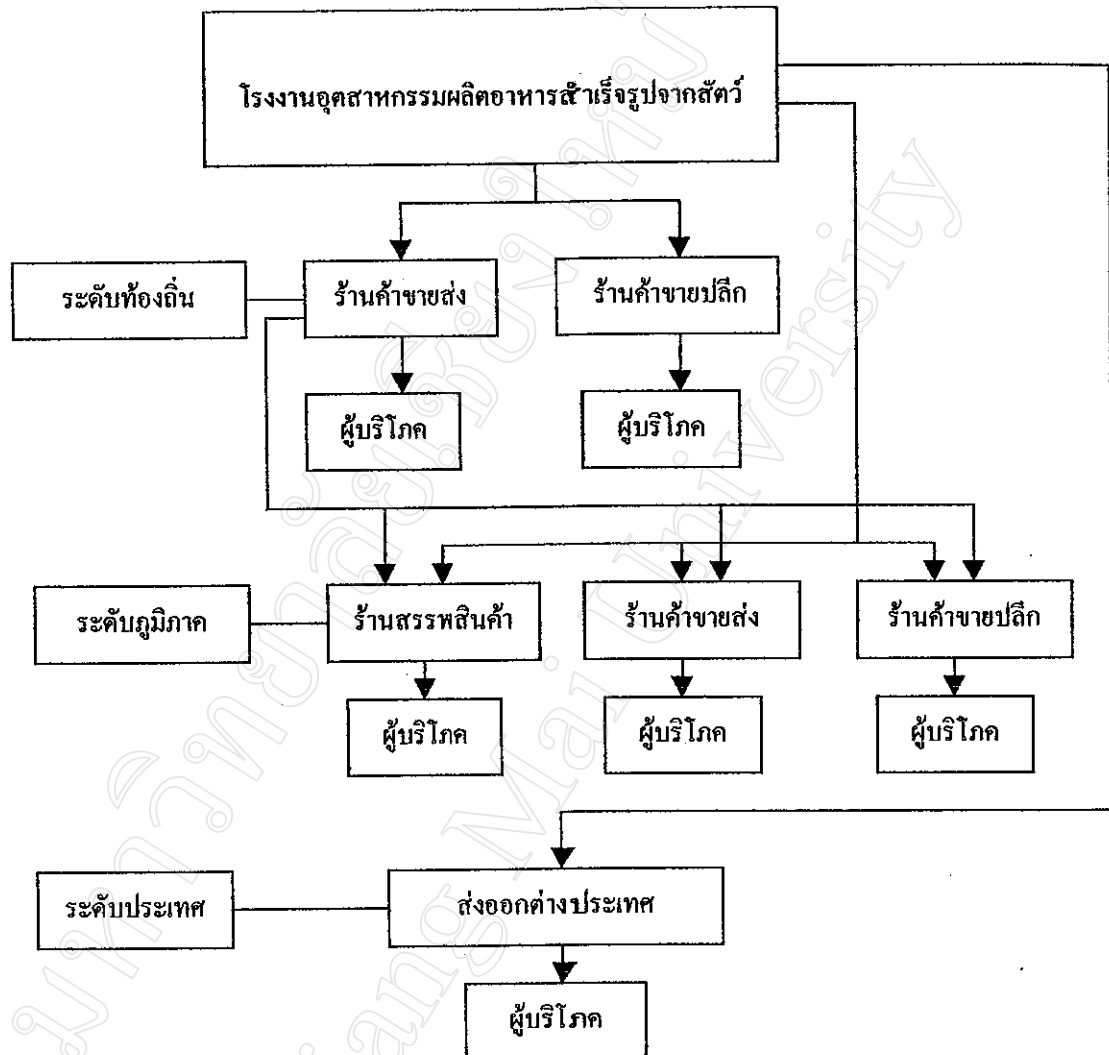
จากสัตว์ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นคือมีร้านค้าทั้งขายส่งขายปลีกในท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา ไปสู่ระดับภูมิภาคที่มีการส่งผลิตภัณฑ์ไปยังร้านสรรพสินค้า ร้านค้าส่ง และร้านค้าปลีก ในระดับจังหวัดจนถึงระดับประเทศ ส่วนมากจะเป็นโรงงานขนาดกลางที่มีการส่งออกต่างประเทศ เช่น เตียบี่เสียง โดยจะมีตัวแทนจำหน่ายในต่างประเทศและทุกระดับของวิธีการตลาด โดยผู้บริโภคคือถึงสำคัญที่สุดที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างโรงงานกับตลาด ในส่วนของวิธีการทางการตลาดในระดับ ท้องถิ่น โรงงานทุกแห่งจะมีการรวมกลุ่มกันจำหน่ายสินค้า คือมีการจัดเป็นร้านค้าขายส่งและ ขายปลีก เพื่อจำหน่ายสินค้าทั้งผู้บริโภคในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว โดยมีแหล่งที่สำคัญคือตลาดใหม่แม่กิมเฮง และบริเวณหน้าอนุสาวรีย์ท่าน้าวสุรนารี

การวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทำเลที่ตั้งของผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารสำเร็จรูปจากสัตว์ โดยการให้สัมภาษณ์นั้น (ตาราง 4.1) แล้วนำค่าที่ได้มาหาค่าสัมประสิทธิ์ของความสอดคล้อง พบว่าค่าที่คำนวณได้เท่ากับ 114.40 มีค่ามากกว่าค่าวิกฤตที่เปิดจากตาราง แสดงว่าการให้คะแนนของผู้ประกอบการแต่ละแห่งมีความสอดคล้องกัน

4.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทำเลที่ตั้งของผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์

โรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์ในที่นี้หมายถึง การทำอาหารผสม หรืออาหารสัตว์สำเร็จรูป สำหรับใช้เลี้ยงสัตว์ โดยใช้พืชอาหารสัตว์เป็นวัตถุดิบในการผลิต เช่น ถั่วเหลือง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวฟ่าง กากอ้อย มันสำปะหลัง และปลาป่น

ผลการศึกษาพบว่าที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์จำนวนทั้งสิ้น 6 แห่ง จะตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลทั้งหมด โดยอยู่ในเขตอำเภอเมือง 2 แห่ง คือโรงงานอุตสาหกรรมคาร์กิลสยามและโรงงานอุตสาหกรรมเจริญโภคภัณฑ์ อยู่ในเขตอำเภอสว่างเนิน 1 แห่ง คือ โรงงานอุตสาหกรรมสมบูรณ์การค้าอาหารสัตว์ และอยู่ในเขตอำเภอปากช่อง 3 แห่ง คือโรงงานอุตสาหกรรมโชคชัยเรนซ์ โรงงานอุตสาหกรรมเบทาโกร และโรงงานอุตสาหกรรมยูไนเต็ดฟีดคิง



ภาพที่ 4.1 วิธีการตลาดของโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารสำเร็จรูปจากสัตว์ในจังหวัด นครราชสีมา

ที่มา : การสัมภาษณ์ 2540

ตารางที่ 4.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทำเลที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารสำเร็จรูปจากสัตว์

ปัจจัย	คะแนน	อันดับ
ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ		
1. ทุนและเงินทุนในการประกอบกิจการ	31	14
2. ที่ดินและราคาที่ดิน	36	13
3. แรงงานและค่าจ้าง	62	6
4. ใกล้เคียงแหล่งวัตถุดิบ/ราคาวัตถุดิบต่ำ	63	5
5. ราคาของสินค้า/ผลิตภัณฑ์	80	1
6. ตลาดรับซื้อ	80	1
7. การขนส่งและอัตราค่าขนส่ง	76	3
ปัจจัยที่ไม่ใช่ทางเศรษฐกิจ		
8. การรับรู้ข่าวสารข้อมูล	56	8
9. ความสามารถในการใช้สารสนเทศ	56	8
10. การรวมกลุ่มและความเชื่อมโยงระหว่างโรงงาน	18	16
11. การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต	51	10
12. การผลิตเพื่อสนับสนุนภาคอุตสาหกรรมอื่น	12	19
13. ความพอใจและความรู้สึกปลอดภัยในพื้นที่	57	7
14. การตอบสนองความเสี่ยงและความไม่แน่นอนทางพื้นที่	21	15
15. ค่านิยมและประเพณีของสังคม	16	18
16. นโยบายการส่งเสริมของรัฐบาล	47	11
17. มีสภาพภูมิประเทศเหมาะสม	17	17
18. มีปริมาณน้ำที่ใช้ในอุตสาหกรรมอย่างเพียงพอ	46	12
19. ใกล้เคียงเส้นทางขนส่งที่สะดวก	76	3
N = 20		

สาเหตุที่โรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลทั้งหมด เนื่องจากการที่เป็นโรงงานขนาดใหญ่จำเป็นต้องใช้พื้นที่ในการจัดตั้งโรงงานเป็นจำนวนมาก เทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิตก็มีขนาดใหญ่ และใช้จำนวนแรงงานโดยเฉพาะแรงงานไร้ฝีมือทั่วไป และเหตุผลที่สำคัญอีกอย่างคือเพื่อให้ง่ายต่อการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและนอกโรงงาน ฉะนั้นในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทำเลที่ตั้งของผู้ประกอบการโรงงาน ผลิตอาหารสัตว์ก็จะได้ทำการวิเคราะห์ตามผลที่ได้จากการศึกษาดังนี้ (ตาราง 4.2)

1) ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทำเลที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์ ที่มีความสำคัญที่สุด มีดังนี้

1.1) การคมนาคมขนส่ง จากการศึกษาผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรม ผลิตอาหารสัตว์ทั้ง 6 แห่งปัจจัยดังกล่าวนี้ผู้ประกอบการโรงงานต่างให้ความสำคัญเป็นลำดับที่ 1 ซึ่งพบว่าส่วนใหญ่โรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์จะมี ทำเลที่ตั้งติดกับถนนสายหลักของ จังหวัดนครราชสีมาซึ่งได้แก่ถนนมิตรภาพ เช่น โรงงานอุตสาหกรรมเจริญโภคภัณฑ์ โรงงานอุตสาหกรรมคาร์กิลสยาม โรงงานอุตสาหกรรมโซคซัยเรนซ์ และโรงงานอุตสาหกรรมสมบูรณ์การค้าอาหารสัตว์ เป็นต้น ซึ่งจากลักษณะดังกล่าวผู้ประกอบการแต่ละแห่งให้ความเห็นว่าสถานที่โรงงานตั้งอยู่บนเส้นทางคมนาคมสายหลักจะมีโอกาสสูงกว่าไม่ว่าจะเป็นการอำนวยความสะดวกในด้านการขนส่ง ทั้งการขนส่งวัตถุดิบและการขนส่งผลิตภัณฑ์ รวมทั้งด้านการตลาดซึ่งการที่ตั้งอยู่บนถนนสายหลักจะมีศักยภาพสูงกว่าถนนสายรอง

1.2) แรงงาน ปัจจัยทางด้านแรงงานเป็นปัจจัยสำคัญอีกด้านหนึ่งที่ผู้ประกอบการแต่ละแห่งให้การพิจารณา โดยจากตาราง 4.2 มีคะแนนรวม 23 คะแนน เนื่องจากในสถานะปัจจุบันการจ้างงานมีมากทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่จะเข้าสู่ระบบการผลิต โดยเฉพาะแรงงานไร้ฝีมือซึ่งส่วนใหญ่ ทางโรงงานจะมีเกณฑ์ค่าจ้างแรงงานต่ำกว่าค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำที่กรมแรงงานกำหนด ซึ่งจะเป็นการลดต้นทุนค่าจ้างแรงงานมาก และจากการศึกษาพบว่า แรงงานที่มีฝีมือที่ทางโรงงานต้องการจะมีการดำเนินการฝึกจากแรงงานไร้ฝีมือทั่วไปให้มีความเชี่ยวชาญและพัฒนาฝีมือขึ้นเป็นแรงงานที่มีฝีมือ แหล่งแรงงานที่สำคัญนอกจากแรงงานภายในท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมาแล้วยังมีแรงงานบางส่วนที่มาจากจังหวัดใกล้เคียง เช่น เพชรบูรณ์ ชัยภูมิ ร้อยเอ็ด และบุรีรัมย์

ตารางที่ 4.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทำเลที่ตั้งของผู้ประกอบการโรงงาน
อุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์

ปัจจัย	คะแนน	อันดับ
ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ		
1. ทุนและเงินทุนในการประกอบกิจการ	17	10
2. ที่ดินและราคาที่ดิน	20	8
3. แรงงานและค่าจ้าง	23	3
4. ใกล้เคียงวัตถุดิบ / ราคาวัตถุดิบต่ำ	22	6
5. ราคาของสินค้า / ผลิตภัณฑ์	15	14
6. ตลาดรับซื้อ	16	12
7. การขนส่งและอัตราค่าขนส่ง	24	1
ปัจจัยที่ไม่ใช่ทางเศรษฐกิจ		
8. การรับรู้ข่าวสารข้อมูล	23	3
9. ความสามารถในการใช้สารนิเทศ	23	3
10. การรวมกลุ่มและความเชื่อมโยงระหว่างโรงงาน	14	16
11. การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต	22	6
12. การผลิตเพื่อสนับสนุนภาคอุตสาหกรรมอื่น	14	17
13. ความพอใจและความรู้สึกปลอดภัยในพื้นที่	14	18
14. การตอบสนองความเสี่ยงและความไม่แน่นอนทางพื้นที่	15	14
15. ค่านิยมและประเพณีของสังคม	14	19
16. นโยบายการส่งเสริมของรัฐบาล	24	1
17. มีสภาพภูมิประเทศเหมาะสม	15	12
18. มีปริมาณน้ำที่ใช้ในอุตสาหกรรมอย่างเพียงพอ	20	8
19. ใกล้เส้นทางขนส่งที่สะดวก	17	10
N = 6		

ที่มา : จากการสัมภาษณ์ ปี 2540

1.3) วัตถุดิบจากการวิเคราะห์แถมคะแนนมีจำนวนคะแนนรวม 22 คะแนน วัตถุดิบที่ทางโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์ นำมาผ่านกระบวนการผลิตที่สำคัญมี ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเหลือง มันสำปะหลัง ข้าวฟ่าง กากชื้อยและปลาป่น ซึ่งจะได้ในลักษณะแปรรูปขั้นแรกแล้ว เช่น กากถั่วเหลือง เมล็ดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หรือมันสำปะหลังตากแห้ง เป็นต้น เนื่องจากทางโรงงานใช้พืชอาหารสัตว์เป็นวัตถุดิบในการผลิต ทางโรงงานจึงจำเป็นต้องตั้งอยู่ใกล้กับแหล่งปลูกพืชวัตถุดิบด้วย เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการขนส่งวัตถุดิบ แต่บางช่วงการผลิตที่วัตถุดิบไม่เพียงพอ ก็จำเป็นต้องใช้วัตถุดิบที่นำเข้าจากต่างประเทศ โดยเฉพาะกากถั่วเหลือง ซึ่งทำให้ต้นทุนในการผลิตเพิ่มสูงขึ้น ผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์แต่ละแห่งจึงมีการส่งเสริมสนับสนุนเกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียงกับที่ตั้งโรงงานและจังหวัดใกล้เคียง เช่น ชัยภูมิ สุรินทร์ บุรีรัมย์ หรือแม้กระทั่งจังหวัดต่างๆ ในแถบอีสานเหนือให้มีการหันมาปลูกพืชดังกล่าวมากขึ้นเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบและลดต้นทุนจากการสั่งวัตถุดิบจากต่างประเทศหรือจากภูมิภาคอื่นและยังเป็นการลดค่าขนส่งด้านวัตถุดิบอีกด้านหนึ่ง

2) ปัจจัยที่ไม่ใช่ทางด้านเศรษฐกิจ จากการศึกษาปัจจัยที่ไม่ใช่ทางด้านเศรษฐกิจของผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์แต่ละแห่งจะรวมถึงปัจจัยทางด้านกายภาพด้วยซึ่งจะได้ทำการเรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้

2.1) นโยบายการส่งเสริมของรัฐบาลจากตาราง 4.2 มีคะแนนรวม 24 คะแนน พบว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่ผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์แต่ละแห่งต้องการ ไม่ว่าจะเป็นสิทธิประโยชน์ต่างๆ เช่น การลดหย่อนด้านภาษีเงินได้นิติบุคคล การลดหย่อนภาษีด้านการนำเข้า หรือจากการขายผลิตภัณฑ์จากโรงงาน ช่วยหาแหล่งเงินทุนที่พอเพียงหรือให้มีการลดมาตรการควบคุมเท่าที่จะมากได้ เป็นต้น ซึ่งสิทธิประโยชน์เหล่านี้จะเป็นการลดค่าใช้จ่ายของโรงงานได้เป็นจำนวนมาก นโยบายการส่งเสริมของรัฐบาลจึงมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทำเลที่ตั้งของผู้ประกอบการ

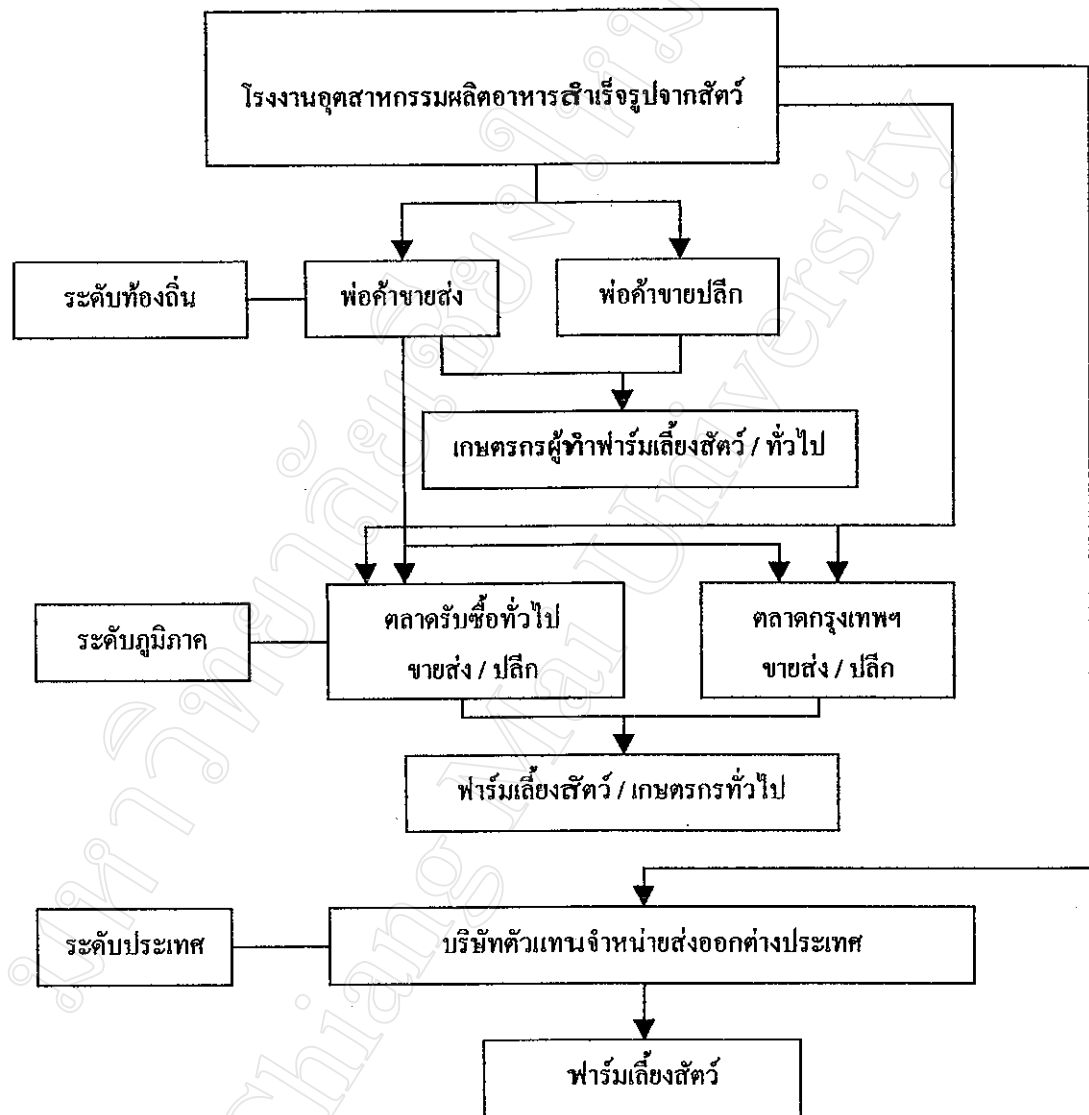
2.2) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการใช้สารสนเทศเนื่องจากว่าข้อมูลข่าวสารเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญมากโดยเฉพาะข้อมูลข่าวสารด้านการตลาด ไม่ว่าจะเป็นสถานการณ์ทางด้านวัตถุดิบและสถานการณ์ทางด้านราคาของผลิตภัณฑ์ ซึ่งจะมีการเคลื่อนไหวตลอดเวลาตามสถานการณ์ทางการเมือง ทำให้ผู้ประกอบการโรงงานผลิตอาหารสัตว์แต่ละแห่งมีการศึกษาข้อมูลข่าวสารอยู่ตลอดเวลา เพื่อจะได้เตรียมความพร้อมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น

2.3) การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต โรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์ ส่วนใหญ่มีทุนในการจดทะเบียนสูง ในส่วนของพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตจึงต้องมืออย่างค่อนเนื่อง เพื่อลดต้นทุนด้านค่าจ้างแรงงานและลดชั่วโมงการทำงานทั้งด้านบุคลากรและเทคโนโลยีการผลิต

2.4) ปริมาณแหล่งน้ำที่นำมาใช้ในกิจการอุตสาหกรรม เนื่องจากอุตสาหกรรมไม่ว่าประเภทไหนย่อมมีความจำเป็นต้องใช้น้ำในการประกอบการในกระบวนการผลิต แหล่งน้ำที่จะนำมาใช้จึงมีความสำคัญมาก ไม่ว่าจะเป็นแหล่งน้ำใต้ดินและแหล่งน้ำผิวดิน ซึ่งเป็นปัจจัยที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์ให้การคำนึงถึง นอกจากนี้ในบริเวณที่ตั้งก็ควรมีลักษณะภูมิประเทศเหมาะสมด้วย เพื่อจะได้ลดต้นทุนในการปรับสภาพแวดล้อมให้ถูกต้อง ตามกฎหมายควบคุม

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทำเลที่ตั้งของผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์ จำนวน 6 แห่ง นำลำดับความสำคัญของปัจจัยเหล่านี้มาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ของความสอดคล้องพบว่า ค่าที่คำนวณได้เท่ากับ 14.25 ซึ่งมีมากกว่าค่าวิกฤตที่เปิดจากตาราง คือ 11.07 แสดงว่าค่าสัมประสิทธิ์ของความสอดคล้องที่ได้มีความสอดคล้องกันของการให้คะแนนของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์แต่ละแห่ง

เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยต่างๆล้วนมีส่วนสำคัญและมีความสัมพันธ์กันทั้งสิ้น ในการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมและยังก่อให้เกิดความสัมพันธ์กับวิธีการตลาดของโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์ด้วยตามภาพที่ 4.2 ซึ่งจะมีทั้งตลาดท้องถิ่น ตลาดระดับภูมิภาคและจนถึงระดับประเทศที่มีการส่งผลิตภัณฑ์อาหารสัตว์สำเร็จรูปสำหรับการใช้เลี้ยงสัตว์ไปจำหน่ายยังประเทศต่างๆ เช่น จีน ฮองกง ไต้หวัน มาเลเซีย รวมทั้งกลุ่มประเทศในแถบยุโรป แต่ก็ยังเป็นส่วนน้อยอยู่ โรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์จึงต้องมีการพัฒนากระบวนการผลิตเพื่อให้มีความก้าวหน้าอยู่เสมอ เพื่อจะได้มีผลิตภัณฑ์ส่งออกจำหน่ายต่างประเทศให้มากขึ้น



ภาพที่ 4.2 วิธีการตลาดของโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์ในจังหวัดนครราชสีมา
ที่มา : การสัมภาษณ์ 2540

4.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทำเลที่ตั้งของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์นม

โรงงานอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์นมในที่นี้หมายถึง การทำนมสดให้ไว้เชื้อหรือมาเชื้อโดยวิธีการพาสเจอร์ไรซ์หรือสเตอริไรซ์ จากการศึกษาแหล่งที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์นมในจังหวัดนครราชสีมาที่มีจำนวนทั้งสิ้น 5 แห่งด้วยกัน และจะตั้งอยู่นอกเขตเมืองหรือเขตเทศบาล โดยจะตั้งอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอปากช่องทั้งหมด 5 แห่ง อันประกอบไปด้วย 1) โรงงานอุตสาหกรรมมวกเหล็กสเด็กเฮาส์ 2) โรงงานอุตสาหกรรมนมโชคชัย 3) โรงงานอุตสาหกรรมแคนนิชแคร์รี่ 4) โรงงานอุตสาหกรรมคันทรีเฟรชแคร์รี่ 5) โรงงานอุตสาหกรรมโอสดสกาตโนว์ แบ่งเป็นโรงงานขนาดใหญ่ 1 แห่งคือโอสดสกาตโนว์ โรงงานขนาดกลาง 2 แห่งคือ คันทรีเฟรชและนมโชคชัย ขนาดเล็ก 2 แห่งคือมวกเหล็กสเด็กเฮาส์และแคนนิชแคร์รี่

ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทำเลที่ตั้งของผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์นม ก็จะใช้การวิเคราะห์แฉ้มคะแนนและนำมาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ของความสอดคล้องเหมือนกับอุตสาหกรรมทั้ง 2 ประเภทที่กล่าวมา ซึ่งจะได้ทำการวิเคราะห์ดังนี้

1) ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทำเลที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์นมที่ผู้ประกอบการแต่ละแห่งให้ความสำคัญและจะต้องมีการพิจารณาทุกครั้งที่มีการจัดตั้งโรงงาน ได้แก่

1.1) วัตถุดิบ จากการวิเคราะห์แฉ้มคะแนนตามตาราง 4.3 พบว่ามีคะแนนรวมทั้งสิ้น 20 คะแนน ปัจจัยด้านวัตถุดิบถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์นมมีการคำนึงถึงก่อนอันดับแรก เนื่องจากว่าวัตถุดิบที่นำมาใช้ในการผลิตที่สำคัญมีเพียงประเภทเดียวคือนมสดจากฟาร์มโคนมเนื่องจากนํ้านมดิบมีความสูญเสียง่าย โรงงานอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์นม จึงจำเป็นต้องเข้าไปตั้งใกล้กับแหล่งวัตถุดิบ คือในบริเวณพื้นที่ที่มีการเลี้ยงโคนมอยู่ ซึ่งทางโรงงานจะทำการรับซื้อนํ้านมดิบจากฟาร์มมาแต่ละแห่ง จากการศึกษาพบว่าจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์นมในจังหวัดนครราชสีมาที่ตั้งโรงงานอยู่ในเขตอำเภอปากช่องทั้งหมด โรงงานบางแห่งในเขตอำเภอปากช่องนี้ นอกจากจะรับซื้อนํ้านมดิบจากฟาร์มแต่ละแห่งในอำเภอปากช่องและจากอำเภอมวกเหล็กจังหวัดสระบุรีแล้วยังมีการทำฟาร์มโคนมเอง เพื่อให้มีนํ้านมดิบป้อนเข้าสู่โรงงานอย่างสม่ำเสมอ เช่น โรงงานอุตสาหกรรมนมโชคชัย โรงงานอุตสาหกรรมมวกเหล็กสเด็กเฮาส์ เป็นต้น

1.2) เส้นทางคมนาคมขนส่ง ปัจจัยด้านเส้นทางคมนาคมขนส่งถือเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งที่ผู้ประกอบการให้ความสำคัญรองลงมา มีคะแนนรวม 19 คะแนน ซึ่งจากการศึกษาพบว่าที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์นมแต่ละแห่งจะตั้งอยู่บนเส้นทางที่มีความสำคัญของอำเภอปากช่อง เช่น ถนนมิตรภาพที่ถือเป็นเส้นทางสายหลักที่ผ่านอำเภอปากช่องเข้าสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือทุกจังหวัด จะมีโรงงานอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์นมตั้งอยู่ เช่น มวกเหล็กเด็กเฮาส์ นมโซครชัย เคนนิชแคที และไมเนอร์ชีส ส่วนโรงงานอุตสาหกรรมคันทรี่เฟรช จะตั้งอยู่บนถนนสายรองจากถนนมิตรภาพ เข้าไปถนนระนอง เส้นทางไปเขาใหญ่ ประมาณ 4-5 กิโลเมตร และ โรงงานอุตสาหกรรมโอสดสกาสิโนว ก็จะมีอยู่ถนนปากช่อง-ลำขนาย ห่างจากถนนมิตรภาพประมาณ 8 กิโลเมตร ในการที่โรงงานอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์นมตั้งอยู่ใกล้เส้นทางคมนาคมสายสำคัญ เนื่องจากจะได้สะดวกต่อการขนส่งวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ให้ทันตามเวลา

1.3) แรงงานและค่าจ้างแรงงาน มีคะแนนรวมรองลงมาคือ 18 คะแนน โรงงานอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์นมเป็น โรงงานที่ใช้แรงงานในกระบวนการผลิตปริมาณมากพอสมควร แรงงานที่เข้าไปทำงานส่วนมากจะเป็นแรงงานในท้องถิ่นและมีแรงงานบางส่วนที่มาจากจังหวัดสระบุรี ลพบุรีและปราจีนบุรี โดยจะเข้ามาในลักษณะแรงงานประจำ ทำให้ทางโรงงานประหยัดต้นทุนในด้านค่าจ้างแรงงาน เพราะพบว่าอัตราค่าจ้างงานจะให้ต่ำกว่าที่กฎหมายแรงงานกำหนด ปัจจัยด้านแรงงานจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ผู้ประกอบการแต่ละแห่งให้การพิจารณา

1.4) ตลาด ปัจจัยด้านการตลาดไม่ว่าจะตลาดรับซื้อ หรือราคาของผลิตภัณฑ์จากการให้คะแนนของผู้ประกอบการทั้งหมด 5 แห่งมีคะแนนรวม 16 คะแนนเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่ง เพราะหากไม่มีตลาดรองรับการผลิต โรงงานก็ไม่สามารถจะดำรงอยู่ได้เนื่องจากว่าผลิตภัณฑ์นมมีกำหนดระยะเวลาในการบริโภคจึงจำเป็นต้องมีตลาดรองรับให้มีการจำหน่ายออกให้ทันตามระยะเวลาที่กำหนดอยู่เสมอ

2) ปัจจัยที่ไม่ใช่ทางด้านเศรษฐกิจ ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่ไม่ใช่ทางด้านเศรษฐกิจนี้จะทำการวิเคราะห์รวมถึงปัจจัยทางด้านกายภาพด้วย ซึ่งปัจจัยต่างๆที่ผู้ประกอบการแต่ละแห่งให้ความสำคัญมีดังนี้

2.1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการใช้สารสนเทศจากการให้ความสำคัญของผู้ประกอบการมีคะแนนรวมทั้งสิ้น 20 คะแนน เนื่องจากว่าข้อมูลข่าวสารเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมาก โดยเฉพาะข้อมูลข่าวสารด้านการตลาดที่เกี่ยวข้องกับ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์นม เพราะ

เป็นอุตสาหกรรมประเภทหนึ่งที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ให้การส่งเสริม จึงต้องมีการติดตามการเคลื่อนไหวของข้อมูลข่าวสารตลอดเวลาเพื่อจะได้เตรียมความพร้อมที่จะ รับกับสถานการณ์ต่างๆที่จะเกิดขึ้น

2.2) นโยบายการส่งเสริมของรัฐบาล นโยบายการส่งเสริมสนับสนุนของ ภาครัฐจัดได้ว่ามีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์นมด้วย ไม่ว่าจะเป็นนโยบายด้านการตลาด การลดหย่อนภาษี การหาแหล่งเงินกู้ยืมในการลงทุน และการส่งเสริมเงินทุนและการผลิต ผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ เป็นต้น จึงจะต้องอาศัยการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตให้มีความก้าวหน้าอยู่เสมอ ซึ่งผู้ประกอบการให้ความสำคัญเป็นคะแนนรวมทั้งรวมทั้งหมด 19 คะแนนตามตาราง 4.2

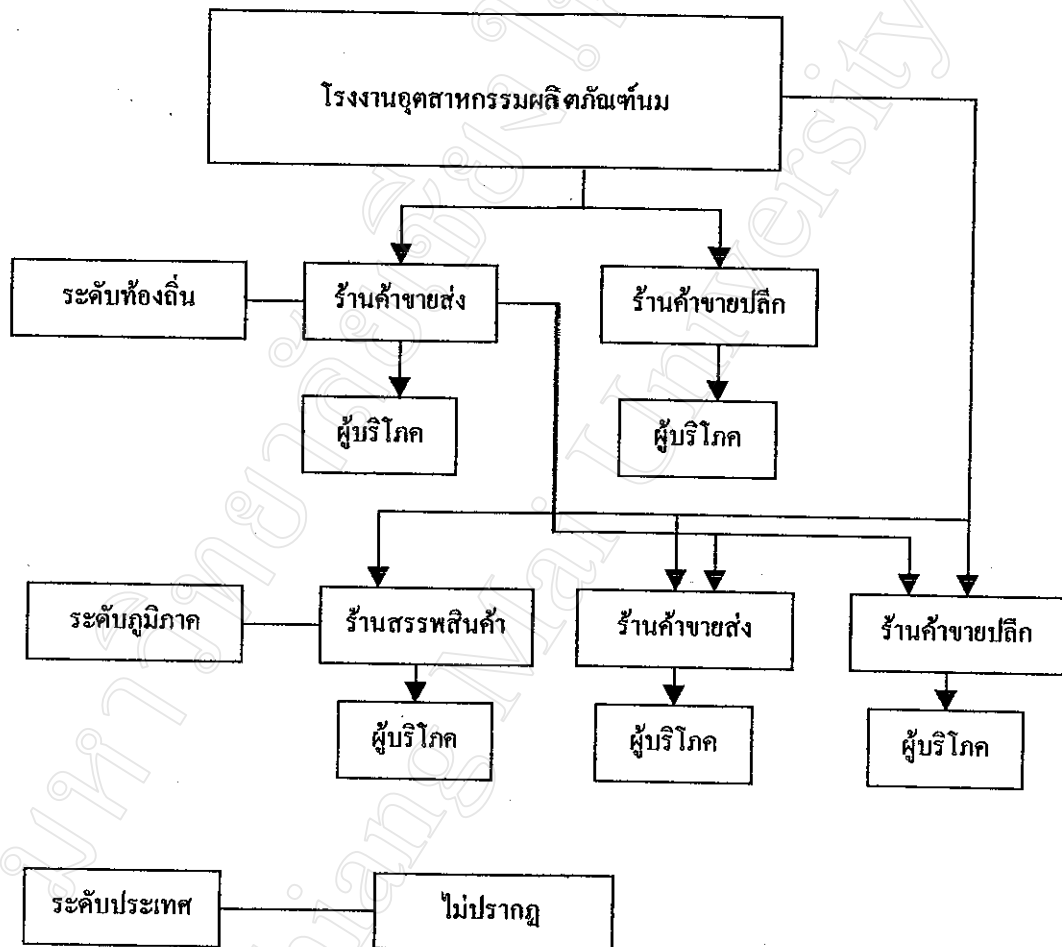
2.3) ปริมาณแหล่งน้ำ ปัจจัยด้านแหล่งน้ำเป็นสิ่งสำคัญอีกอย่างที่จะนำมา ใช้ในกิจการอุตสาหกรรม นอกจากแหล่งน้ำผิวดิน ที่ผู้ประกอบการแต่ละแห่งนำมาใช้แล้วทุก โรงงานยังต้องมีการขุดเจาะแหล่งน้ำใต้ดินขึ้นมาใช้ เพื่อให้เพียงพอต่อการผลิตด้วย เหตุผลที่ทาง โรงงานตั้งอยู่ในเขตอำเภอปากช่องทุกโรงงานอาจจะเนื่องจากว่า แหล่งน้ำใต้ดินในเขตอำเภอ ปากช่องมีปริมาณมากพอและมีคุณภาพเหมาะสมในการที่จะนำมาใช้ในกระบวนการผลิตเป็นต้น

2.4) ลักษณะสภาพภูมิประเทศ ปัจจัยด้านลักษณะภูมิประเทศเป็นอีกปัจจัย หนึ่งที่ผู้ประกอบการเลือก เนื่องจากโรงงานอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์นมตั้งอยู่ในภูมิประเทศที่ เหมาะสมในการทำฟาร์มโคนมมีแหล่งน้ำเพียงพอ นอกจากนี้ยังต้องอยู่ในเขตที่ภูมิอากาศมีความ เหมาะสมด้วย

จากการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆที่มีอิทธิพลต่อการเลือกทำเลที่ตั้งโรงงาน อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์นมทั้ง 5 แห่ง และเมื่อนำลำดับความสำคัญของปัจจัยต่างๆมาคำนวณหาค่า สัมประสิทธิ์ของความสอดคล้องพบว่าได้ค่าที่คำนวณเท่ากับ 12.54 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าวิกฤตของ x^2 ที่เปิดจากตารางซึ่งเท่ากับ 11.07 แสดงว่าค่าสัมประสิทธิ์ของความสอดคล้องที่ได้มีความสอดคล้องกันของการให้คะแนนของผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์นมทั้ง 5 แห่ง และ จากการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆสามารถสรุปเรียงลำดับความสำคัญได้ดังตาราง 4.3

เมื่อพิจารณาปัจจัยต่างๆร่วมกันแล้ว ในแง่ความสัมพันธ์ทางด้านวิธีการตลาด ของโรงงานอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์นม (ภาพที่ 4.3) ในระดับประเทศจะไม่ปรากฏการส่งออก จำหน่ายต่างประเทศ จะปรากฏเฉพาะในระดับท้องถิ่นและระดับภูมิภาคเท่านั้น ทำให้ในปัจจุบัน โรงงานอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์นมแต่ละแห่งจึงได้มีการปรับกลยุทธ์ในด้านการตลาดเพิ่มขึ้น เพื่อ

ให้สามารถขายได้ทั้งในตลาดท้องถิ่น ตลาดภูมิภาคและตลาดระดับประเทศ คือผู้ประกอบการแต่ละแห่งจะมุ่งสู่การขายสูงสุดนั่นเอง



ภาพที่ 4.3 วิธีการตลาดของโรงเรียนอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์นมในจังหวัดนครราชสีมา
ที่มา : การสัมภาษณ์ 2540

ตารางที่ 4.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทำเลที่ตั้งของผู้ประกอบการโรงงาน
อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์นม

ปัจจัย	คะแนน	อันดับ
ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ		
1. ทุนและเงินทุนในการประกอบกิจการ	14	13
2. ที่ดินและราคาที่ดิน	13	15
3. แรงงานและค่าจ้าง	18	8
4. ใกล้เคียงวัตถุดิบ / ราคาวัตถุดิบต่ำ	20	1
5. ราคาของสินค้า / ผลิตภัณฑ์	20	1
6. ตลาดรับซื้อ	16	10
7. การขนส่งและอัตราค่าขนส่ง	19	5
ปัจจัยที่ไม่ใช่ทางเศรษฐกิจ		
8. การรับรู้ข่าวสารข้อมูล	20	1
9. ความสามารถในการใช้สารสนเทศ	20	1
10. การรวมกลุ่มและความเชื่อมโยงระหว่างโรงงาน	12	18
11. การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต	12	19
12. การผลิตเพื่อสนับสนุนภาคอุตสาหกรรมอื่น	16	10
13. ความพอใจและความรู้สึกปลอดภัยในพื้นที่	13	17
14. การตอบสนองความเสี่ยงและความไม่แน่นอนทางพื้นที่	14	13
15. ค่านิยมและประเพณีของสังคม	13	16
16. นโยบายการส่งเสริมของรัฐบาล	19	15
17. มีสภาพภูมิประเทศเหมาะสม	18	8
18. มีปริมาณน้ำที่ใช้ในอุตสาหกรรมอย่างเพียงพอ	16	10
19. ใกล้เคียงเส้นทางขนส่งที่สะดวก	19	5
N = 5		

ที่มา : จากการสัมภาษณ์ ปี 2540

4.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทำเลที่ตั้งของผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมน้ำตาล

โรงงานอุตสาหกรรมน้ำตาลหมายถึง การทำน้ำตาลทรายขาวบริสุทธิ์ จากการถลุงแหล่งที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมน้ำตาลในจังหวัดนครราชสีมาปัจจุบันมีจำนวน 3 แห่ง คือ 1) โรงงานอุตสาหกรรมอ่าวเกวียน อยู่ในเขตอำเภอแก้งสนามนาง 2) โรงงานอุตสาหกรรมโคราช อยู่ในเขตอำเภอยางชุมน้อย และ 3) โรงงานอุตสาหกรรมหนองใหญ่ อยู่อำเภอศรีบุญเรือง โรงงานทั้ง 3 แห่งนี้ล้วนเป็นโรงงานขนาดใหญ่และตั้งอยู่นอกเขตเมือง เนื่องจากเป็นโรงงานที่ใช้พื้นที่ในการผลิตเป็นจำนวนมาก อีกทั้งเป็นโรงงานที่จำเป็นต้องใช้แรงงานไร้ฝีมือเป็นจำนวนมาก จึง จำเป็นต้องตั้งอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบเพื่อลดต้นทุนค่าใช้จ่ายด้านวัตถุดิบและแหล่งแรงงานด้วย อีกทั้ง เพื่ออำนวยความสะดวกระบบสภาพแวดล้อมของโรงงาน จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้โรงงานอุตสาหกรรมน้ำตาลตั้งอยู่นอกเขตเมืองเช่นเดียวกับโรงงานอุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์และโรงงาน อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์นม

ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทำเลที่ตั้งของผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมน้ำตาลแต่ละแห่งจาก จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมน้ำตาลในจังหวัดนครราชสีมาทั้ง 3 แห่ง ผู้ศึกษาจะได้ทำการวิเคราะห์เช่นเดียวกับอุตสาหกรรมทั้ง 3 ประเภท ที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งสามารถจำแนกการวิเคราะห์ได้ดังนี้

1) ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ

เนื่องจากโรงงานอุตสาหกรรมน้ำตาลทั้ง 3 แห่งในจังหวัดนครราชสีมา จะตั้งอยู่นอกเขตเมือง โดยจะอยู่ห่างจากตัวเมืองตั้งแต่ 60-130 กิโลเมตร ทั้งนี้เพราะโรงงานอุตสาหกรรมน้ำตาลทุกแห่งจะใช้พื้นที่มากในการตั้งโรงงาน ซึ่งจะเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจด้วย

1.1) ปัจจัยด้านวัตถุดิบ ในการวิเคราะห์ได้คะแนนจากจำนวนผู้ประกอบการ 3 แห่งมีคะแนนรวมมากที่สุด 12 คะแนน เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า วัตถุดิบที่นำมาใช้ในกระบวนการผลิตของโรงงานน้ำตาลจะมีอยู่เพียงประเภทเดียวคือ อ้อยโรงงาน ซึ่งวัตถุดิบดังกล่าวเป็นพืชที่เหมาะสมที่จะปลูกได้เกือบจะทุกพื้นที่ของจังหวัดนครราชสีมา จากการศึกษาพบว่าทางโรงงานอุตสาหกรรมน้ำตาลจะได้ซื้อโรงงานเข้ามาผ่านกระบวนการผลิตนั้น จะมีความเชื่อมโยงระหว่างผู้ปลูกอ้อยโรงงานกับทางโรงงานอุตสาหกรรมน้ำตาล โดยส่วนใหญ่จะเป็นการซื้อขายกันล่วงหน้า คือทางโรงงานจะมีเจ้าหน้าที่จากทางโรงงานจะกำหนดไปยังพื้นที่เป้าหมายเพื่อทำการ

ส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรหันมาปลูกอ้อยโรงงาน ป้อนโรงงานอุตสาหกรรมน้ำตาล โดยทางโรงงานจะจัดทุนให้ทั้งหมดที่จะใช้ในการลงทุนรวมทั้งปุ๋ยคั่วและให้เกษตรกรรวมกลุ่มกันโดยมีตัวแทนแต่ละกลุ่มติดต่อประสานงานกับทางโรงงาน เมื่อได้ผลผลิตแล้วทางโรงงานจะรับซื้อทั้งหมด แล้วจะทำการหักค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ทางโรงงานออกทุนให้ ที่เหลือก็จะเป็นผลกำไรที่เกษตรกรจะได้รับ แต่จากการสอบถามเกษตรกรชาวไร่อ้อยพบว่าเงินที่จะได้มีความล่าช้ามาก ทำให้เกษตรกรบางส่วนแอบนำอ้อยที่ตัดไปขายเงินสดแก่โรงงานอื่นที่ไม่ใช่โรงงานที่ออกทุนให้ จึงเป็นปัญหาที่สำคัญอีกประเด็นหนึ่งเพราะทำให้ช่วงฤดูการผลิตทางโรงงานเกิดการขาดแคลนวัตถุดิบ จึงจำเป็นต้องไปซื้ออ้อยโรงงานด้วยเงินสดจากพื้นที่อื่น เช่น โรงงานน้ำตาลพิมาย หรือโรงงานอุตสาหกรรมโคราช จะรับซื้อวัตถุดิบเพิ่มจากจังหวัดบุรีรัมย์ ชัยภูมิ สุรินทร์ เป็นต้น และโรงงานอุตสาหกรรมหนองใหญ่ที่จะมีรับซื้อเพิ่มจากจังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดสระแก้ว ส่วนโรงงานอุตสาหกรรมอ่างศิลาต้องซื้อวัตถุดิบบางส่วนจากจังหวัดลพบุรี เป็นต้น

1.2) แรงงานและค่าจ้างแรงงานจากตารางวิเคราะห์ที่แนบมา 4.4 มีคะแนนรวมรองลงมาคือ 11 คะแนน เนื่องจากว่าโรงงานอุตสาหกรรมน้ำตาลเป็นโรงงานขนาดใหญ่ที่ต้องใช้แรงงานที่ไร้ฝีมือเป็นจำนวนมากและเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมน้ำตาลแต่ละแห่งเลือกที่จะตั้งโรงงานน้ำตาลนอกเขตเมืองซึ่งจะเป็นการลดต้นทุนค่าจ้างแรงงาน และค่าเช่าที่ดิน จากการศึกษาพบว่าโรงงานอุตสาหกรรมน้ำตาลทุกแห่งจะเน้นการจ้างแรงงานในท้องถิ่น คือจากหมู่บ้านแถบชนบทที่อยู่ใกล้กับทางโรงงานไปตั้งอยู่เพราะจะได้ค่าจ้างราคาถูก แรงงานเหล่านี้เป็นแรงงานที่ไม่มีความรู้ทางเทคนิคมาก และยังเป็นการสร้างรายได้ให้กับคนในท้องถิ่น ซึ่งจะสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่เน้นการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น (แผนพัฒนาฉบับที่ 4 5 6) และเป็นการพัฒนาทรัพยากรบุคคลด้วย (แผนพัฒนาฉบับที่ 8) จะสังเกตได้ว่าจากที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมน้ำตาลแต่ละแห่งจะเป็นพื้นที่ที่มีจำนวนประชากรเป็นจำนวนมากของจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากตารางและแผนที่ความหนาแน่นของจำนวนประชากรในส่วนของบทที่ 2 ที่กล่าวมาแล้ว

1.3) ราคาที่ดิน มีความสำคัญรองลงมาเป็นลำดับที่ 3 มีคะแนนรวม 10 คะแนน เนื่องจากว่าโรงงานอุตสาหกรรมน้ำตาล ต้องใช้พื้นที่มากในการจัดตั้งโรงงานราคาที่ดินที่มีราคาต่ำ ซึ่งส่วนมากอยู่นอกเขตเมือง จึงเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอีกปัจจัยหนึ่งที่ผู้ประกอบการตัดสินใจเลือก เนื่องจากจะเป็นการลดต้นทุนในด้านการจัดซื้อที่ดินราคาสูง เพราะถ้าหากสามารถลดต้นทุนด้านการจัดซื้อที่ดินได้ ซึ่งเป็นเงินจำนวนมาก จะทำให้สามารถนำทุนดังกล่าวไปเพิ่มทุน

ในด้านอื่นๆได้ โดยเฉพาะด้านการผลิตโดยตรง ฉะนั้นพื้นที่ที่อยู่ห่างไกลจากตัวเมืองใกล้แหล่งวัตถุดิบ มีราคาต่ำจึงเป็นปัจจัยที่ผู้ประกอบการแต่ละแห่งต้องการ

1.4) นโยบายการส่งเสริมของรัฐบาลพบว่าผู้ประกอบการให้ความสำคัญเท่ากับราคาที่คั้นมีคะแนน 10 คะแนน เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญมากเนื่องจากว่าราคาอ้อยที่ใช้เป็นวัตถุดิบ ซึ่งน้ำตาลทรายที่ผลิตได้จะขึ้นอยู่กับราคาสลัดโลกด้วย ฉะนั้นทางโรงงานจึงต้องการมาตรการส่งเสริมต่างๆจากรัฐ การต่อรองราคากับตลาดโลก การส่งเสริมการส่งออก มาตรการลดหย่อนด้านภาษี เป็นต้น

2) ปัจจัยที่ไม่ใช่ทางด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยที่ไม่ใช่ทางด้านเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทำเลที่ตั้งของผู้ประกอบการ โรงงานอุตสาหกรรมน้ำตาล พบว่าจะมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ

2.1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและความสามารถในการใช้สารสนเทศของผู้ประกอบการ จากการศึกษาพบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของผู้ประกอบการมีความสำคัญมากมีคะแนนรวม 9 คะแนน จะมีการติดตามข้อมูลข่าวสารด้านอ้อยและอุตสาหกรรมน้ำตาลตลอดเวลาเพื่อให้ทันกับตลาดโลก หรือการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตต่างๆอยู่เสมอ โดยเฉพาะการติดตามวารสารอ้อยและน้ำตาล ที่ทางคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย ได้จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านนี้โดยเฉพาะ ทั้งในและต่างประเทศ

2.2) การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตจากการวิเคราะห์แฉ่มคะแนนตามตาราง 4.4 มีคะแนนรวม 7 คะแนน ซึ่งมีความสำคัญรองลงมา เนื่องจากการผลิตน้ำตาลต้องใช้เทคโนโลยีค่อนข้างสูงจึงจำเป็นต้องมีการติดตามข้อมูลข่าวสารด้านเทคโนโลยีด้วยเพื่อให้มีการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตให้ทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อลดเวลาการทำงานทั้งบุคลากรและเครื่องจักรกล

2.3) มีปริมาณน้ำเพียงพอ ปัจจัยด้านน้ำเป็นสิ่งที่สำคัญมากที่สุดที่จะต้องเป็นส่วนประกอบในกระบวนการผลิตทุกโรงงานอุตสาหกรรม และโรงงานอุตสาหกรรมน้ำตาลแต่ละแห่งก็ล้วนแต่ตั้งใกล้กับแหล่งน้ำธรรมชาติคือแม่น้ำที่สำคัญ เช่น โรงงานอุตสาหกรรมโคราช ก็จะตั้งใกล้กับลำน้ำมูล แต่ทุกโรงงานจะต้องมีการขุดเจาะน้ำใต้ดินขึ้นมาใช้ เนื่องจากว่าปริมาณน้ำผิวดินมีไม่เพียงพอ

2.4) สภาพภูมิประเทศ ลักษณะภูมิประเทศจะต้องเป็นพื้นที่ราบมีบริเวณพื้นที่ขนาดใหญ่เพื่อให้เพียงพอกับการจัดตั้งโรงงาน และต้องตั้งอยู่ห่างจากแหล่งชุมชนอย่างน้อย 10-20 กิโลเมตร เนื่องจากว่าโรงงานอุตสาหกรรมน้ำตาลต้องกำจัดของเสียและกากอ้อยออกมาเป็น

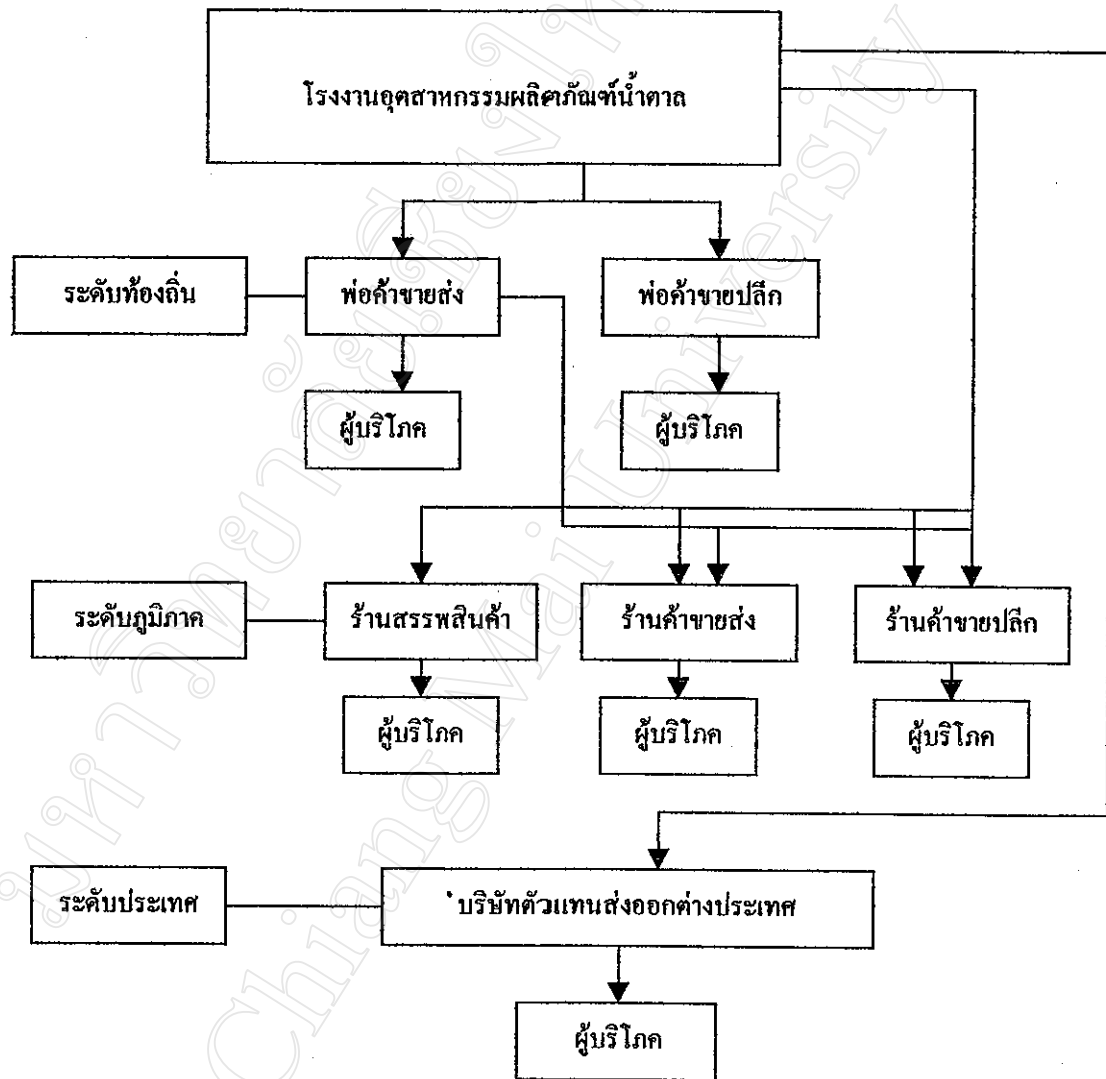
จำนวนมาก จึงจำเป็นต้องตั้งห้างชุมชนเพื่อจะลดต้นทุนด้านจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมตาม กฎหมายสิ่งแวดล้อมกำหนด โดยเฉพาะปัจจุบันประเทศไทยได้ให้ความสนใจนำเอาระบบการจัด การสิ่งแวดล้อม (ISO 14000) ซึ่งใช้เป็นมาตรฐานในการจัดระดับโรงงานอุตสาหกรรมน้ำตาล ซึ่งเมื่อโรงงานน้ำตาลนำระบบ ISO 14000 มาใช้ ย่อมทำให้โรงงานมีศักยภาพสูง และยังสร้าง ประโยชน์แก่ส่วนรวมอีกด้วย

จากการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทำเลที่ตั้ง โรงงานอุตสาหกรรมน้ำตาลของผู้ประกอบการแต่ละแห่ง แล้วนำลำดับความสำคัญของปัจจัยต่าง ๆ มาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ของความสอดคล้องพบว่าค่าที่คำนวณได้ 46.73 มีค่ามากกว่าค่าวิกฤต ของค่าที่เปิดจากตารางเท่ากับ 5.99 แสดงว่าค่าสัมประสิทธิ์ของความสอดคล้องที่ได้มีความสอดคล้องกันของการให้คะแนนของผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมน้ำตาลแต่ละแห่ง และจากการ วิเคราะห์ปัจจัยต่างๆที่กล่าวมาสามารถจัดเรียงลำดับความสำคัญได้ตามตาราง 4.4

เมื่อพิจารณาปัจจัยต่างๆแล้วจะเห็นว่าย่อมมีความสัมพันธ์กับวิธีการตลาดของ โรงงานอุตสาหกรรมดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาคและระดับประเทศ (ภาพ 4.4) ซึ่งวิธีทางด้านการตลาดนี้ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะคำนึงถึงมากกว่ากระบวนการ ผลิตเสียอีก เพราะการผลิตสามารถที่จะเร่งการพัฒนาให้อยู่ในระดับเดียวกันได้หากมีทุนเพียงพอ แต่การผลิตจะมีคุณภาพดีระดับไหนต้องขึ้นอยู่กับการตลาดที่รองรับด้วย ซึ่งไม่เฉพาะผู้ประกอบการ โรงงานอุตสาหกรรมน้ำตาลเท่านั้น ผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร อื่นๆรวมทั้งอุตสาหกรรมสนับสนุนอื่นๆ ล้วนแต่คำนึงถึงเหตุผลทางด้านการตลาดเป็นส่วนใหญ่

ตารางที่ 4.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทำเลที่ตั้งของผู้ประกอบการโรงงาน
อุตสาหกรรมน้ำตาล

ปัจจัย	คะแนน	อันดับ
ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ		
1. ทุนและเงินทุนในการประกอบกิจการ	6	13
2. ที่ดินและราคาที่ดิน	10	3
3. แรงงานและค่าจ้าง	11	2
4. ใกล้เคียงแหล่งวัตถุดิบ / ราคาวัตถุดิบต่ำ	12	1
5. ราคาของสินค้า / ผลผลิตภัณฑ์	8	9
6. ตลาดรับซื้อ	8	9
7. การขนส่งและอัตราค่าขนส่ง	10	3
ปัจจัยที่ไม่ใช่ทางเศรษฐกิจ		
8. การรับรู้ข่าวสารข้อมูล	9	7
9. ความสามารถในการใช้สารสนเทศ	9	7
10. การรวมกลุ่มและความเชื่อมโยงระหว่างโรงงาน	2	17
11. การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต	7	11
12. การผลิตเพื่อสนับสนุนภาคอุตสาหกรรมอื่น	3	15
13. ความพอใจและความรู้สึกปลอดภัยในพื้นที่	2	18
14. การตอบสนองความเสี่ยงและความไม่แน่นอนทางพื้นที่	7	11
15. ค่านิยมและประเพณีของสังคม	2	19
16. นโยบายการส่งเสริมของรัฐบาล	10	3
17. มีสภาพภูมิประเทศเหมาะสม	5	16
18. มีปริมาณน้ำที่ใช้ในอุตสาหกรรมอย่างเพียงพอ	6	13
19. ใกล้เคียงเส้นทางขนส่งที่สะดวก	10	3
N = 3		



ภาพที่ 4.4 วิธีการตลาดของโรงงานอุตสาหกรรมน้ำดื่มในจังหวัดนครราชสีมา
ที่มา : การสัมภาษณ์ 2540

โดยสรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกทำเลที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมแต่ละประเภท ผู้ประกอบการแต่ละแห่งจะมีการตัดสินใจที่สอดคล้องกันในอุตสาหกรรมประเภทเดียวกัน ซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ล้วนมีความสำคัญที่ผู้ประกอบการควรพิจารณาให้ดีว่าควรจะต้องตั้งโรงงานที่ใด โดยผลการศึกษาที่ได้จะสอดคล้องกับสมมติฐานการศึกษาในข้อที่ 2 ที่ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทำเลที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรจะขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของผู้ประกอบการเป็นสำคัญ โดยจะมีการตัดสินใจอย่างเป็นระบบขั้นตอนซึ่งจะมีความสัมพันธ์กับรูปแบบการกระจายตัวทางพื้นที่ของอุตสาหกรรมแต่ละประเภทด้วย และในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) เข้ามาทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่ในการหาบริเวณที่เหมาะสมที่จะทำการพัฒนาหรือจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมแต่ละประเภท โดยที่ผู้ประกอบการแต่ละแห่งหรือผู้สนใจสามารถนำผล การศึกษาในบทที่ 4 ไปพิจารณาร่วมกับการวิเคราะห์ในบทที่ 5 ต่อไป ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจไม่มากนัก